Historien om Sverige del 1:1 i bok 11 -59 sidor

Stenåldern: 14 500 år – 3 700 f. Kristus.

Samtidigt i Världen ⟶
Jägarstenåldern
Surmört i skafferriet
Sensationellt stora hus
Skallar på pålar
Gravarna i Skateholm
Bondeinvation
Jättegravar
Offer av flinta och flickor
Säljägare mot strömmen
Invandrarna från stäppen

Hallonflickan (Wikipedia)

Hallonflickan är ett skelettet efter en ung kvinna från ca 3000 f.Kr. som påträffades 1943 i en mosse fem kilometer söder om Falköping på Falbygden i Västergötland. När man undersökte liket, upptäckte man att hennes mage var full med hallonkärnor. Hennes sista måltid hade varit stora mängder hallon. Hallonflickan är inte lika berömd, eller för den delen välbevarad, som till exempel Barumskvinnan. Det har spekulerats i hur hon dog och varför. Hallonflickan är ett mosslik som anträffades i Rogestorpsmossen eller Smedjemossen i Luttra socken nära gränsen till Kinneveds socken. Fyndplatsen är belägen 5 km söder om Falköping. Rogestorpsmossen är en del av det större mosskomplexet Mönarpa mossar. Hon hittades vid torvbrytning den 20 maj 1943 av Carl Wilhelmsson från Ledsgården i Slutarp.

Plötsligt, när han stod och grävde, uppenbarade sig en hand i mossen. Arbetet avbröts och expertis tillkallades.
Vid Riksantikvariets besiktning av fyndplatsen kom man fram till att förhållandena på platsen var alltför primitiva för en noggrann undersökning. Därför bärgades skelettet tillsammans med det stycke torv som det låg på och skickades med järnväg till Stockholm.

Hallonflickan (Wikipedia) Undersökningar

Fyndet har genomgått ett flertal undersökningar av experter. Bland annat professor Nils-Gustaf Gejvall på 1940-talet, samt Sabine Sten och Torbjörn Ahlström på 1990-talet.
Åldersbestämning med pollenanalys visade att liket var från runt 2000 f.Kr. I magen hittade man en mängd hallonkärnor. Man kunde därför dra slutsatsen att döden måste ha inträffat under sensommaren juli–augusti. Detta är unikt i Sverige, eftersom mosslik som man hittar normalt sett hamnat i mossen på vintern. Mosslik som begravts under sommarhalvåret brukar ruttna bort, innan mossen hinner konservera dem. En undersökning av skelettet visade att det var en ung kvinna 18–20 år och att hon var cirka 145 cm lång. Hennes båda ben var böjda så att vaderna låg mot låren. Man gissade, att detta berodde på att de varit uppbundna, och att de rep och remmar som hållit dem på plats ruttnat bort. Fyndet fick, på grund av sin låga ålder och maginnehållet, namnet Hallonflickan

Hallonflickans kranium. 1943 hittades ett skelett vid torvbrytning i Rogestorpamossen i Luttra socken söder om Falköping.

Hallonflickan (Wikipedia) Undersökningar

Snäckorna visar att Hallonflickan fallit i öppet vatten i en kalkrik, grund sjö. I samband med denna undersökning flyttades kvarlevorna och övriga fynd från en undanskymd plats till en utställning på Falbygdens museum.
Hallonflickans längd och ålder har jämförts med skelett från Slutarpsdösen cirka 2,5 km från fyndplatsen. Kvinnorna som finns i Slutarpsdösen är mellan 147 och 162 cm långa. Hallonflickans längd på 145 cm är ganska kort, till och med för en stenåldersskvinna. C14-datering visar att flera av skeletten i ***Slutarpsdösen*** är samtida med Hallonflickan.

Slutarpsdösen är en rektangulär eller kistformad dös från bondestenåldern belägen strax nordväst om Slutarps samhälle i Kinneveds socken i Falköpings kommun i före detta Skaraborgs län i nuvarande Västra Götalands län och enligt äldre indelning i Frökinds härad i Västergötland. Slutarpsdösen ligger i den sydligaste delen av Falbygden vid östra kanten av det stora mossmarkskomplexet Mönarpa mossar. Slutarpsdösen upptäcktes i februari 1910 i samband med att man bröt sten till ett kvarnbygge.

Hallonflickan (Wikipedia) Samtidigt i världen

Runt år 13 000 f. Kr. vandrade en grupp människor över Berings Sund till Alaska och koloniserade Amerika. Denna grupp var med ett fåtal undantag isolerad från övriga mänskligheten fram till 1400-talet.
Enligt treperiodssystemet delas människans historia in i stenåldern, bronsåldern och järnåldern utefter vilka kvarlämningar som funnits. För ungefär ***10 000 år sedan***, då människor i olika delar av världen utvecklade jordbruk, började yngre stenåldern,

De första städerna uppstod på flodslätter. Tydliga exempel är antikens Egypten vid Nilen, Mesopotamien, Induskulturen och Gula floden i Kina. Floder användes för bevattning och transport. Vissa flodkulturer underkuvade främmande folkslag och blev imperier.

Hallonflickan (Wikipedia) Undersökningar

lonflickan. Maginnehåll tående av hallonkärnor. ygdens museum.

Fyndet har genomgått ett flertal undersökningar av experter. Bland annat professor Nils-Gustaf Gejvall på 1940-talet, samt Sabine Sten och Torbjörn Ahlström på 1990-talet.
Åldersbestämning med pollenanalys visade att liket var från runt 2000 f.Kr. I magen hittade man en mängd hallonkärnor. Man kunde därför dra slutsatsen att döden måste ha inträffat under sensommaren juli–augusti. Detta är unikt i Sverige, eftersom mosslik som man hittar normalt sett hamnat i mossen på vintern. Mosslik som begravts under sommarhalvåret brukar ruttna bort, innan mossen hinner konservera dem. En undersökning av skelettet visade att det var en ung kvinna 18–20 år och att hon var cirka 145 cm lång. Hennes båda ben var böjda så att vaderna låg mot låren. Man gissade, att detta berodde på att de varit uppbundna, och att de rep och remmar som hållit dem på plats ruttnat bort. Fyndet fick, på grund av sin låga ålder och maginnehållet, namnet Hallonflickan.

y datering på 1990-talet, den här gången med C14-metoden, visade att döden inträffade sannolikt mellan 105 och 2935 f.Kr. under sensommaren under yngre stenåldern. När torvmaterialet undersöktes, hittades ır av cirka 2–3 mm stora sötvattenssnäckor.

Samtida händelser

Jordbruk uppstod med början för 12 000 år sedan på flera oberoende platser: Mellanöstern, norra Kina, södra Mexiko samt Peru. Olika grödor utnyttjades på respektive plats, vilket medförde att de handelsnätverk som senare uppstod kunde sprida utvecklade grödor till nya marknader. I Mellanöstern och Europa blev vetet den viktigaste grödan, i Asien odlades ris och hirs och i Amerika majs, kassava, bönor och potatis.
Jordbruket gav ett överskott som både ökade folkmängden och gav upphov till de första stadsstaterna. Ungefär 10 000 år f.Kr. levde människor som jägare och samlare. De hade spritt sig över hela världen med undantag för polartrakterna och Nya Zeeland. Den omläggning av människors liv jordbruket ledde till fick revolutionerande följder och ofta talar man om den neolitiska revolutionen. Jordbruksrevolutionen inleddes någon gång mellan 10 000 och 5 000 år f.Kr. i ett bälte som sträcker sig mellan Grekland och Iran.

Samtida händelser

Jeriko växte fram efter 8000 f.Kr och räknas som en av världens äldsta städer. Klimatet försämrades någon gång mellan 4000 och 3000 f.Kr. och många drog sig då till områden med floder som tidvis översvämmade marken. Städer började växa upp kring floder som Nilen, Eufrat, Indus och Gula floden.

Den tidiga urbaniseringen skedde med andra ord i den senare stenåldern, neolitisk tid, och förde över en period av fem tusen år människan vidare till högre teknologiska höjder. I vissa kurdiska städer kan urbana bosättningar dateras tillbaka till förhistorisk tid, särskilt ***Piranshahr med 8000 års*** urban bosättning och ***Erbil med 6000 års bosättning.***

Samtida händelser Hjulet

Hjulet införddes runt 5500 år f.Kr. på flera håll i stort sett samtidigt – i Mesopotamien, i norra Kaukasus och i Centraleuropa. Detta innebär att frågan om i vilken kultur hjulet uppfanns ännu är obesvarad. Den äldsta användningen anses vara som drejskiva vid tillverkning av keramik. Drejskivor och sliphjul för jadebearbetning fanns i södra Kina redan cirka 3 500 f.Kr.[2] Man har funnit leksaker för barn som innehåller hjullika konstruktioner, och dessa dateras till år 1500 f.Kr.

Ett tolvekrat hjul som dateras till ca 1300 f.Kr.

Samtida händelser Stonehenge 5 100 f. Kr

Stonehenge är ett förhistoriskt monument i sydvästra England. Det består av en cirkelformad megalitisk stensättning, omgiven av en ringgrav och direkt utanför denna en cirkelformad jordvall. Det ligger nära Amesbury i Wiltshire, ungefär 12 km nordväst om nuvarande staden Salisbury men nämns den äldre staden Old Sarum.

Stensättningen byggdes troligen mellan 2500 f.Kr. och 2000 f.Kr. Vallen och vallgraven som omger det nuvarande stenmonumentet är ***den äldsta delen av monumentet. Den byggdes från ungefär 3100 f.Kr.*** (yngre stenåldern). Namnet Stonehenge kommer från det fornengelska ordet Stanhengist som betyder 'de hängande stenarna'.
Fakta avvikelser Boken 5 100 år f. Kr. Wikipedia 3 100 f.Kr

Källa: British Museum: 9 000 f. Kr aktiviteter där och en del stenar restes men ingår inte i det nuvarande samlingarna. År 5 000 f.Kr grävs ett dike för att markera var Stenarna skulle stå. År 2 500 f. Kristus restes de första stora stenarna.
1 800 – 1 600 begravningar började.

Samtida händelser Mesopotamien

Mellan 5000 och 4000 f.Kr. började den mesopotamiska slätten att befolkas av jordbrukande folk, och många oberoende kulturer smälte samman till ett fåtal. Små stadsbildningar som den i Ubaid, som givit perioden dess namn, växte kraftigt i antal och det var under denna period som handel och personliga relationer mellan individerna i ett samhälle först blev till. Här byggdes de första templen till gudinnan Ninhursaga åra. De första städerna började ta form. Antalet invånare kunde uppgå till 10 000.

Nyare genetiska studier har dock visat att jordbruket kom med invandrande befolkningsgrupper om ca 4000 f.Kr. spreds snabbt över hela södra Skandinavien upp till Mellansverige och sydvästra Norge. Den ökande befolkningen skapade förutsättningar för nya samhällsorganisationer i stammar och hövdingadömen. Skåne 10 000 f. Kr äldst i Sverige.

Den första säkra paleolithiska bosättningen i Sverige, som grävdes ut, var Segebro, strax norr om Malmö. Platsen undersöktes av antikvarien Bengt Salomonsson vid Historiska museet i Lund 1969. Landskapet vid Segeå å är flackt. Utgrävningsplatsen var en svag sluttning mellan ån och en mindre försjönk. Bosättnens mittpunkt var cirka 35 meter väster om åns nuvarande lopp.

Samtida händelser Kilskrift

Kilskrift kallas den ord- och stavelseskrift som var det vanligaste skriftsystemet i Främre Orienten under perioden från cirka 3200 f.Kr. till cirka 75 e.Kr och som skrevs med kilformade tecken, oftast på lertavlor. Skriften användes i Mesopotamien av bland andra sumerer, babylonier, kaldéer, assyrier, araméer, elamiter och hettiter för att skriva sina olika språk och breddes ut sig över stora delar av Främre Asien, och Mindre Asien. Dessutom användes lertavlorna ännu för den kretensisk-minoiska skriften och i det förhistoriska Grekland. Kilskriften upplöstes i det sumeriska området i södra Mesopotamien efter flera årtusenden av förstadier i form av små lerfigurer som representerande föremål. De standardiserade kilskrifttecknen var ursprungligen piktogram, det vill säga de föreställde bilder.

Skriften bestod av cirka 600 tecken och bildades genom kilformade intryckningar i lertior av mjuk lera som sedan torkades eller brändes så att de blev hållbara. Många språk skrevs med sumeriskt kilskriftsystem såsom, förutom sumeriska, akkadiska, elamitiska, hettitiska, luviska, hurritiska, urartetiska och etiopiska

Forntida kilskrift, inledningen till den första Bebelonieskriften

Samtida händelser Pyramiderna i Egypten 4 500 år sedan

Pyramiderna i Giza i Egypten omfattar totalt nio pyramider som alla är belägna på Gizaplatån i guvernementet Giza. I den norra delen av landet, 14 km sydväst om huvudstaden Kairo.

De tre största och bäst bevarade pyramiderna är uppkallade efter faraonerna Cheops (2620–2581 f. Kr.), Chefren (2570–2530 f. Kr.) och Menkaura (2500–2510 f. Kr.) medan de tre andra pyramiderna är namnlösa. Tillsammans med sfinxen som även ligger i området är pyramiderna några av världens mest berömda byggnadsverk.

Inte omskrivet med mer än namn och årtal. Här med information

Hallonflickan (Wikipedia)

Hallonflickan är ett skelettet efter en ung kvinna från ca 3000 f.Kr. som påträffades 1943 i en mosse fem kilometer söder om Falköping på Falbygden i Västergötland. När man undersökte liket, upptäckte man att hennes mage var full med hallonkärnor. Hennes sista måltid hade varit stora mängder hallon. Hallonflickan är inte lika berömd, eller för den delen välbevarad, som till exempel Barumskvinnan. Det har spekulerats i hur hon dog och varför. Hallonflickan är ett mosslik som anträffades i Rogestorpsmossen eller Smedjemossen i Luttra socken nära gränsen till Kinneveds socken. Fyndplatsen är belägen 5 km söder om Falköping. Rogestorpsmossen är en del av det större mosskomplexet Mönarpa mossar. Hon hittades vid torvbrytning den 20 maj 1943 av Carl Wilhelmsson från Ledsgården i Slutarp.

Plötsligt, när han stod och grävde, uppenbarade sig en hand i mossen. Arbetet avbröts och expertis tillkallades.
Vid Riksantikvariets besiktning av fyndplatsen kom man fram till att förhållandena på platsen var alltför primitiva för en noggrann undersökning. Därför bärgades skelettet tillsammans med det stycke torv som det låg på och skickades med järnväg till Stockholm.

Hallonflickan (Wikipedia)

Undersökningar

Fyndet har genomgått ett flertal undersökningar av experter. Bland annat professor Nils-Gustaf Gejvall på 1940-talet, samt Sabine Sten och Torbjörn Ahlström på 1990-talet.
Åldersbestämning med pollenanalys visade att liket var från runt 2000 f.Kr. I magen hittade man en mängd hallonkärnor. Man kunde därför dra slutsatsen att döden måste ha inträffat under sensommaren juli–augusti. Detta är unikt i Sverige, eftersom mosslik som man hittar normalt sett hamnat i mossen på vintern. Mosslik som begravts under sommarhalvåret brukar ruttna bort, innan mossen hinner konservera dem. En undersökning av skelettet visade att det var en ung kvinna 18–20 år och att hon var cirka 145 cm lång. Hennes båda ben var böjda så att vaderna låg mot låren. Man gissade, att detta berodde på att de varit uppbundna, och att de rep och remmar som hållit dem på plats ruttnat bort. Fyndet fick, på grund av sin låga ålder och maginnehållet, namnet Hallonflickan

Hallonflickans kranium. 1943 hittades ett skelett vid torvbrytning i Rogestorpamossen i Luttra socken söder om Falköping.

Hallonflickan (Wikipedia)

Undersökningar

Hallonflickan. Maginnehåll bestående av hallonkärnor. Falbygdens museum.

Fyndet har genomgått ett flertal undersökningar av experter. Bland annat professor Nils-Gustaf Gejvall på 1940-talet, samt Sabine Sten och Torbjörn Ahlström på 1990-talet.
Åldersbestämning med pollenanalys visade att liket var från runt 2000 f.Kr. I magen hittade man en mängd hallonkärnor. Man kunde därför dra slutsatsen att döden måste ha inträffat under sensommaren juli–augusti. Detta är unikt i Sverige, eftersom mosslik som man hittar normalt sett hamnat i mossen på vintern. Mosslik som begravts under sommarhalvåret brukar ruttna bort, innan mossen hinner konservera dem. En undersökning av skelettet visade att det var en ung kvinna 18–20 år och att hon var cirka 145 cm lång. Hennes båda ben var böjda så att vaderna låg mot låren. Man gissade, att detta berodde på att de varit uppbundna, och att de rep och remmar som hållit dem på plats ruttnat bort. Fyndet fick, på grund av sin låga ålder och maginnehållet, namnet Hallonflickan.

En ny datering på 1990-talet, den här gången med C14-metoden, visade att döden inträffade sannolikt mellan år 3105 och 2935 f.Kr. under sensommaren under yngre stenåldern. När torvmaterialet undersöktes, hittades rester av cirka 2–3 mm stora sötvattenssnäckor.

Hallonflickan (Wikipedia)

Undersökningar

Snäckorna visar att Hallonflickan fallit i öppet vatten i en kalkrik, grund sjö. I samband med denna undersökning flyttades kvarlevorna och övriga fynd från en undanskymd plats till en utställning på Falbygdens museum.
Hallonflickans längd och ålder har jämförts med skelett från Slutarpsdösen cirka 2,5 km från fyndplatsen. Kvinnorna som finns i Slutarpsdösen är mellan 147 och 162 cm långa. Hallonflickans längd på 145 cm är ganska kort, till och med för en stenålderskvinna. C14-datering visar att flera av skeletten i ***Slutarpsdösen*** är samtida med Hallonflickan.

Slutarpsdösen är en rektangulär eller kistformad dös från bondestenåldern belägen strax nordväst om Slutarps samhälle i Kinneveds socken i Falköpings kommun i före detta Skaraborgs län i nuvarande Västra Götalands län och enligt äldre indelning i Frökinds härad i Västergötland. Slutarpsdösen ligger i den sydligaste delen av Falbygden vid östra kanten av det stora mossmarkskomplexet Mönarpa mossar. Slutarpsdösen upptäcktes i februari 1910 i samband med att man bröt sten till ett kvarnbygge.

Hallonflickan (Wikipedia)

Samtidigt i Världen

Runt år 13 000 f. Kr. vandrade en grupp människor över Berings Sund till Alaska och koloniserade Amerika. Denna grupp var med ett fåtal undantag isolerad från övriga mänskligheten fram till 1400-talet.
Enligt treperiodssystemet delas människans historia in i stenåldern, bronsåldern och järnåldern utefter vilka kvarlämningar som funnits. För ungefär ***10 000 år sedan***, då människor i olika delar av världen utvecklade jordbruk, började yngre stenåldern,

De första städerna uppstod på flodslätter. Tydliga exempel är antikens Egypten vid Nilen, Mesopotamien, Induskulturen och Gula floden i Kina. Floder användes för bevattning och transport. Vissa flodkulturer underkuvade främmande folkslag och blev imperier.

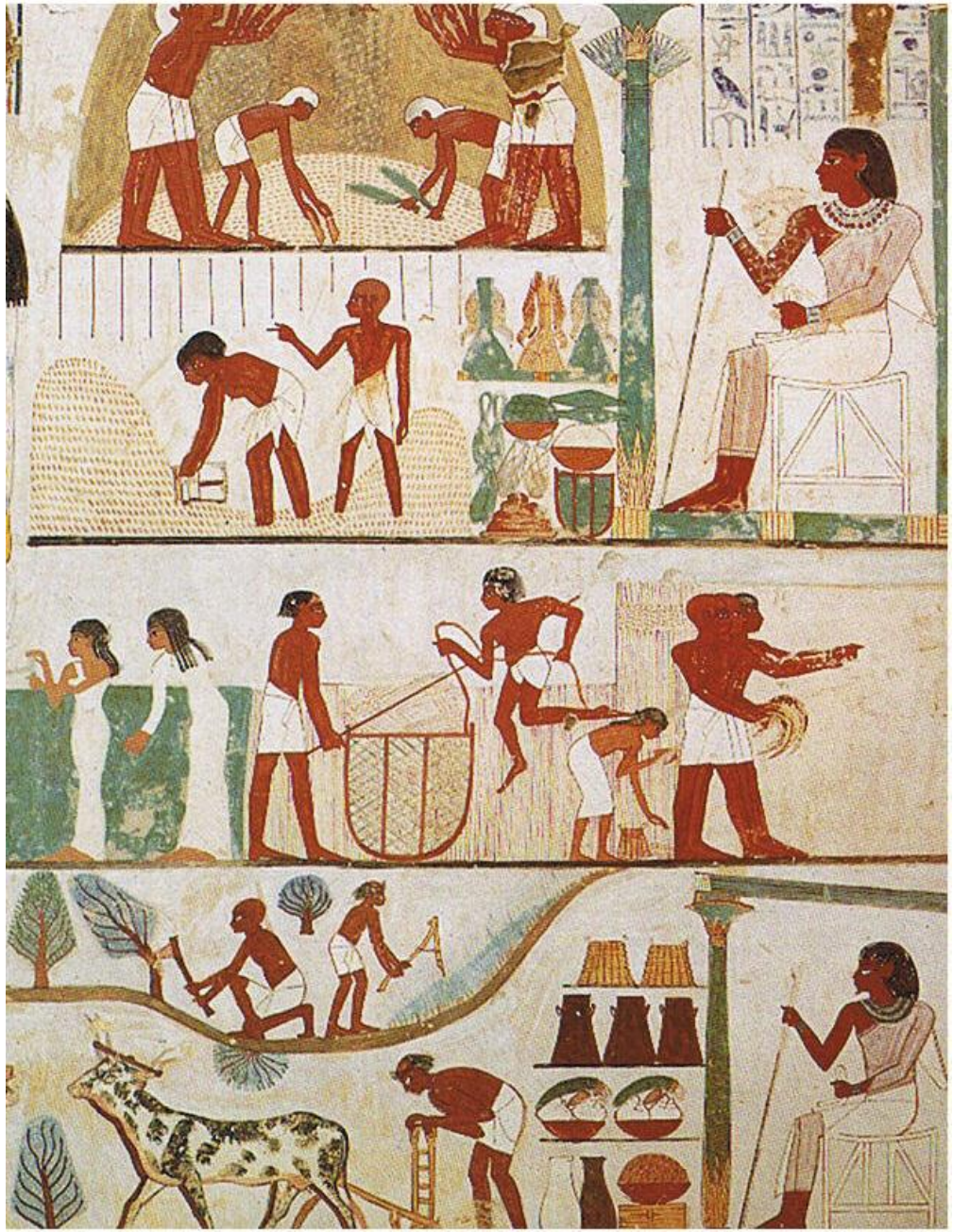

Samtida händelser

Jordbruk uppstod med början för 12 000 år sedan på flera oberoende platser: Mellanöstern, norra Kina, södra Mexiko samt Peru. Olika grödor utnyttjades på respektive plats, vilket medförde att de handelsnätverk som senare uppstod kunde sprida utvecklade grödor till nya marknader. I Mellanöstern och Europa blev vetet den viktigaste grödan, i Asien odlades ris och hirs och i Amerika majs, kassava, bönor och potatis. Jordbruket gav ett överskott som både ökade folkmängden och gav upphov till de första stadsstaterna. Ungefär 10 000 år f.Kr. levde människor som jägare och samlare. De hade spritt sig över hela världen med undantag för polartrakterna och Nya Zeeland. Den omläggning av människors liv jordbruket ledde till fick revolutionerande följder och ofta talar man om den neolitiska revolutionen. Jordbruksrevolutionen inleddes någon gång mellan 10 000 och 5 000 år f.Kr. i ett bälte som sträcker sig mellan Grekland och Iran.

Samtida händelser

Jeriko växte fram efter 8000 f.Kr och räknas som en av världens äldsta städer. Klimatet försämrades någon gång mellan 4000 och 3000 f.Kr. och många drog sig då till områden med floder som tidvis översvämmade marken. Städer började växa upp kring floder som Nilen, Eufrat, Indus och Gula floden.

Den tidiga urbaniseringen skedde med andra ord i den senare stenåldern, neolitisk tid, och förde över en period av fem tusen år människan vidare till högre teknologiska höjder.
I vissa kurdiska städer kan urbana bosättningar dateras tillbaka till förhistorisk tid, särskilt ***Piranshahr med 8000 års*** urban bosättning och ***Erbil med 6000 års bosättning.***

Samtida händelser

Hjulet

Hjulet infördes runt 5500 år f.Kr. på flera håll i stort sett samtidigt – i Mesopotamien, i norra Kaukasus och i Centraleuropa. Detta innebär att frågan om i vilken kultur hjulet uppfanns ännu är obesvarad. Den äldsta användningen anses vara som drejskiva vid tillverkning av keramik. Drejskivor och sliphjul för jadebearbetning fanns i södra Kina redan cirka 3 500 f.Kr.[2] Man har funnit leksaker för barn som innehåller hjullika konstruktioner, och dessa dateras till år 1500 f.Kr.

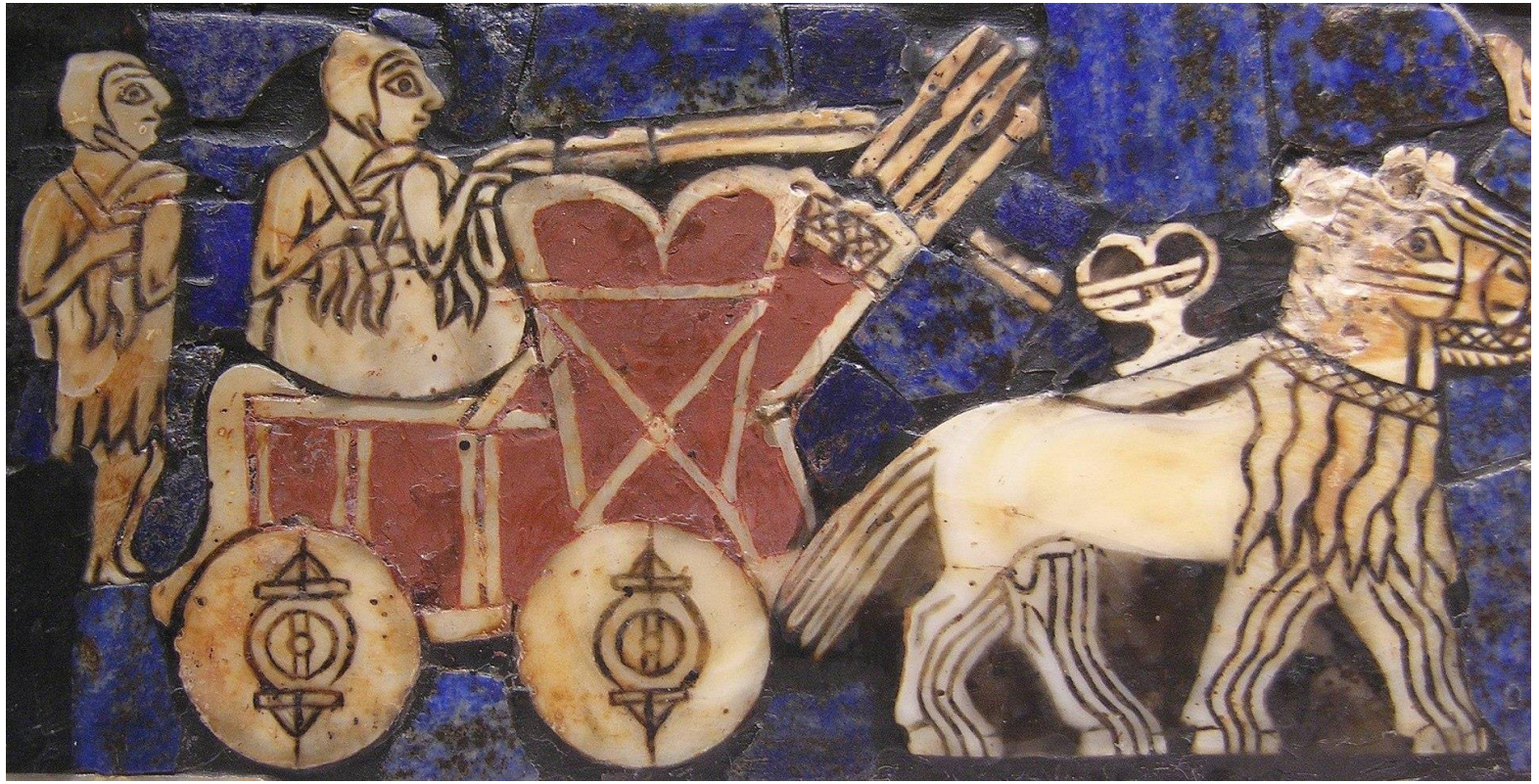

Ett tolvekrat hjul som daterats till ca 1300 f.Kr.

Samtida händelser Stonehenge 5 100 f. kr

Stonehenge är ett förhistoriskt monument i sydvästra England. Det består av en cirkelformad megalitisk stensättning, omgiven av en ringgrav och direkt utanför denna en cirkelformad jordvall. Det ligger nära Amesbury i Wiltshire, ungefär 12 km nordväst om nuvarande staden Salisbury men nämre den äldre staden Old Sarum.

Stensättningen byggdes troligen mellan 2500 f.Kr. och 2000 f.Kr. Vallen och vallgraven som omger det nuvarande stenmonumentet är ***den äldsta delen av monumentet. Den byggdes från ungefär 3100 f.Kr.*** (yngre stenåldern). Namnet Stonehenge kommer från det fornengelska ordet Stanhengist som betyder ’de hängande stenarna’.

Fakta avvikelser Boken 5 100 år f. Kr. Wikipdia 3 100 f.Kr

Källa: British Museum: 9 000 f. Kr aktiviteter där och en del stenar restes men ingår inte i det nuvarande samlingarna. År 5 000 f.Kr grävs ett dike för att markera var Stenarna skulle stå. År 2 500 f. Kristus restes de första stora stenarna.
1 900 – 1 600 begravningar började.

Samtida händelser

Mesopotamien

Mellan 5000 och 4000 f.Kr. började den mesopotamiska slätten att befolkas av jordbrukande folk, och många oberoende kulturer smälte samman till ett fåtal. Små stadsbildningar som den i Ubaid, som givit perioden dess namn, växte kraftigt i antal och det var under denna period som handel och personliga relationer mellan individerna i ett samhälle först blev till. Här byggdes de första templen till gudinnan Ninhursags ära. De första städerna börjar ta form. Antalet invånare kunde uppgå till 10 000.

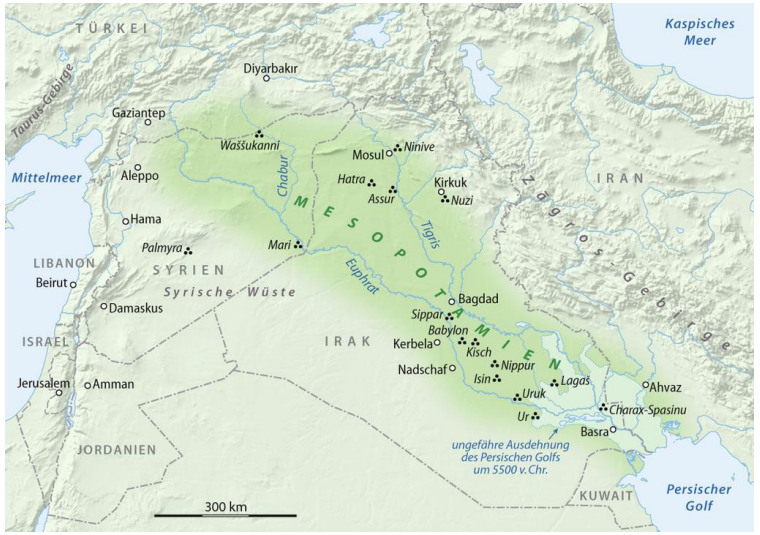

Nyare genetiska studier har dock visat att jordbruket kom med invandrande befolkningsgrupper om ca 4000 f.Kr. spreds snabbt över hela södra Skandinavien upp till Mellansverige och sydvästra Norge. Den ökande befolkningen skapade förutsättningar för nya samhällsorganisationer i stammar och hövdingadömen. Skåne 10 000 f. Kr äldst i Sverige.

Den första säkra paleolitiska boplatsen i Sverige, som grävdes ut, var Segebro, strax norr om Malmö. Platsen undersöktes av antikvarien Bengt Salomonsson vid Historiska museet i Lund 1960. Landskapet vid Sege å är flackt. Utgrävningsplatsen var en svag sluttning mellan ån och en mindre förhöjning. Boplatsens mittpunkt var cirka 35 meter väster om åns nuvarande lopp.

Samtida händelser

Kilskrift

Kilskrift kallas den ord- och stavelseskrift som var det vanligaste skriftsystemet i Främre Orienten under perioden från cirka 3200 f.Kr. till cirka 75 e.Kr och som skrevs med kilformade tecken, oftast på lertavlor. Skriften användes i Mesopotamien av bland andra sumerer, babylonier, kaldéer, assyrier, araméer, elamiter och hettiter för att skriva sina olika språk och bredde ut sig över stora delar av Främre Asien, och Mindre Asien. Dessutom användes lertavlorna ännu för den kretensisk-minoiska skriften och i det förhistoriska Grekland. Kilskriften uppkom i det sumeriska området i södra Mesopotamien efter flera årtusenden av förstadier i form av små lerfigurer som representerade föremål. De standardiserade kilskriftstecknen var ursprungligen piktogram, det vill säga de föreställde bilder.

Skriften bestod av cirka 600 tecken och bildades genom kilformade intryckningar i tavlor av mjuk lera som sedan torkades eller brändes så att de blev hållbara. Många språk skrevs med sumeriskt kilskriftsystem såsom, förutom sumeriska, akkadiska, elamitiska, hettitiska, luviska, hurritiska, urarteiska och eblaitiska

Fornpersisk kilskrift, inledningen till den första Behistuninskriften

Samtida händelser Pyramiderna i Egypten 4 500 år sedan

Pyramiderna i Giza i Egypten omfattar totalt nio pyramider som alla är belägna på Gizaplatån i guvernementet Giza, i den norra delen av landet, 14 km sydväst om huvudstaden Kairo.

De tre största och bäst bevarade pyramiderna är uppkallade efter faraonerna Cheops (2620–2580 f. Kr.), Chefren (2570—2530 f. Kr.) och Menkaura (2530-2510 f. Kr.) medan de tre andra pyramiderna är namnlösa. Tillsammans med sfinxen som även ligger i området är pyramiderna några av världens mest berömda byggnadsverk.